

PRIVILEGE WALK

DOEL

Het doel van deze activiteit is leren hoe je macht en privileges kan herkennen en hoe deze onze onderwijsloopbanen beïnvloeden, ook al zijn we ons daar niet van bewust. Het doel is niet om de leerlingen die meer macht, privileges of meer hulpbronnen hebben te beschuldigen, maar om de obstakels en de hulpbronnen in het onderwijsproces duidelijk te identificeren.

Toegeschreven kenmerken bepalen deels de kansen en ervaringen van jongeren in het onderwijs. Niet enkel het feit of je jongen of meisje bent speelt hierin een rol, maar ook de sociaaleconomische en etnische positie hebben een effect, zo blijkt uit het Procrustesonderzoek. Het toont dat niet iedereen gelijke kansen heeft om het evengoed te doen omdat iedereen nu eenmaal in een andere situatie en omgeving opgroeit.

AANPAK

Via instructies identificeren deelnemers zich met stellingen die betrekking hebben op privileges of hindernissen in het onderwijsproces. Ze doen dit op basis van fictieve leerlingprofielen. Op deze manier worden deelnemers niet gevraagd om persoonlijke en gevoelige informatie kenbaar te maken aan de groep.

In de groep kan er achteraf gereflecteerd worden over de reële situatie van leerlingen.

OPMERKING: Dit is een activiteit die je enkel kan doen als er een veilige, betrouwbare omgeving is voor de deelnemers; als dit niet het geval is, kan de activiteit kwetsend zijn en vijandigheid oproepen wat het doel van de activiteit voorbij schiet.

NODIG:

- Zorg voor een ruimte die voldoende groot is om met alle deelnemers op een armlengte van elkaar een rechte lijn te vormen; er moet bovendien ruimte zijn om vier stappen voorwaarts of vier stappen achterwaarts te kunnen nemen vanaf de gevormde rechte lijn.
- Profielkaartjes + lijst met stellingen (zie bijlagen)

WERKWIJZE

1) De deelnemers gaan op een armlengte van elkaar een rechte lijn vormen in het midden van de ruimte. Elke deelnemer krijgt een profielkaartje.

2) Luister naar de volgende stellingen (die worden voorgelezen) en volg de instructies die je worden gegeven.

Bijvoorbeeld, wanneer de spelbegeleider/coach zegt: "Neem een stap voorwaarts als je een meisje bent", mogen alleen meisjes een stap voorwaarts nemen terwijl alle anderen blijven staan. Elke stap moet ongeveer een gemiddelde stap zijn: niet te groot, niet te klein. Niemand gaat de stappen die je maakte controleren, dus als je vindt dat de stelling van toepassing is op jou, neem je een stap voorwaarts, als je vindt dat de stelling niet van toepassing is op jou, dan blijf je waar je staat. In deze activiteit beoordeel je zelf of je een stap zet of niet.

3) Kijk op je profielkaartje of je al dan niet een stap voor- of achterwaarts moet zetten.

REFLECTIE

Wanneer alle stellingen voorgelezen zijn en iedereen zijn of haar finale positie bereikt heeft in de ruimte, kan je een afrondende **reflectie** houden aan de hand van volgende vragen:

- Wat is jullie eerste reactie op jullie positie na het voorlezen van de lijst van stellingen? Ben je verrast? Hoe voelt het om helemaal vooraan te staan? In het midden? Helemaal achteraan? Kwam je toch nieuwe inzichten? Zo ja, waar ben je van geschrokken? Welke inzichten hebben de grootste impact op de onderwijsloopbaan van jouw leerlingen?
- Waar staan de jongens tegenover de meisjes?
- Waar staan de allochtonen tegenover de autochtonen?
- Waar staan de leerlingen met laagopgeleide ouders tegenover de leerlingen met hoogopgeleide ouders?
- Er is telkens iemand in de ruimte die dezelfde rol toegewezen kreeg als jij. Bevindt die persoon zich op dezelfde hoogte als jij? Indien niet, hoe groot is het verschil? En over welke stellingen hadden jullie een andere mening?
- Zijn jullie tot nieuwe inzichten gekomen? Zo ja, zijn jullie ergens van geschrokken?
- Waar willen jullie meer over weten? Hoe moeten we dan barrières in de schoolloopbaan wegwerken?
- Als jullie nu alle diversiteit overschouwen, geloven jullie dan nog in "de regels zijn voor iedereen"?
- Nu mogen jullie jullie rol loslaten en zelf op de plaats gaan staan. Wat denken jullie nu?

ONDERBOUWING

- .1. (gender) Uit het Procrustesonderzoek blijkt dat dit type meisje het het beste doet op school, dit zijn ook de "chouchou's" van de leerkrachten, diegene die nooit iets verkeerd doen; uit observatieonderzoek van Els Consuegra blijkt dat jongens (de tegenpolen van dit type meisje) vaker gestraft worden voor hetzelfde gedrag zoals bijv. spieken.
2. (etniciteit) De geschiedenis die wij aanleren op school is éézijdig eurocentrisch, zijn we zeker dat niet-Europese migranten, onder meer Zwart-Afrikanen, zich goed voelen bij ons curriculum? Leren wij over Mandela, Malcolm X, Mohamed El Khatibi, Averoes? Leren wij over de vele Noord-Afrikanen die hebben meegevochten tijdens de grote wereldoorlogen? Leren wij dat algebra, almanak, algoritme Arabische artefacten zijn? Wat doet Zwarte Piet effectief met die jongeren? (ANEKNOTE: Heb ooit een leerkracht horen claimen dat lezen niet in de Afrikaanse cultuur zit (terwijl het probleem was dat de ouders gewoon de Nederlandse taal niet machtig genoeg waren in dat geval).
3. (religie) Hoofddoek/tulband/andere kentekens verbieden is verloochening van identiteit. Uit Procrustes-onderzoek blijkt dat 25% van de B- en C-attesten bij moslimmeisjes, te wijten zijn aan het zich niet geaccepteerd en aanvaard voelen zoals zij zijn. Het zichzelf niet mogen/kunnen zijn, maakt dat leerprocessen niet meer aan de orde zijn, niet meer optimaal en slechts suboptimaal verlopen (geldt ook voor anderen bijv. holebi-leerlingen).
4. (taligheid) Uit het Validiv-onderzoek blijkt dat als je meertaligheid welkom heet op school, leerlingen zich beter thuis voelen omdat ze dan ook beter omkunnen met die talige diversiteit: alles wat leerkrachten doen, doen leerlingen ook (het hidden curriculum). Door moedertaal te bestraffen, geef je een heel hard signaal: je zegt eigenlijk: dat stukje van je identiteit dat jij hebt gekregen van de persoon die jij het liefste ziet, is niet welkom.
5. (financiële middelen): het stereotype dat je heel vaak hoort is dat "het altijd dezelfde zijn die niet willen betalen". Niet willen en niet kunnen, zijn heel verschillend, en dit biedt ook andere perspectieven. Onderwijs is duur, onderwijskansen is ook een verhaal over financiële middelen.

6. (handicap en leerstoornis) Uit onderzoek blijkt dat het toekennen van een label (een stigma) kinderen naar beneden haalt. Het opkleven van een label (een leerstoornis) leidt niet altijd tot een verbetering van de situatie als daar niet bewust mee omgesprongen wordt.
7. (gender) Jongens beïnvloeden elkaar op een negatieve (anti-schoolse) manier, meisjes beïnvloeden elkaar vaak op een neutralere manier (ook niet altijd pro-schools).
8. (etniciteit) de geschiedenis die we aanleren op school is mannelijk-gedomineerd, Women's history (ANEKNOTE: een leerkracht die aandacht had voor vrouwen in de geschiedenis werd voor vreemd aanzien door leerlingen, het is zo ver gekomen dat leerlingen niet meer beseffen dat er ook vrouwen én betekenisvolle vrouwen zijn geweest in de geschiedenis)
9. (religie) We zien dat normaal puberaal gedrag van jongvolwassenen die hun identiteit aan het zoeken zijn, hun plaats in de samenleving, in het geval van moslimjongeren, door de negatieve portrettering van moslims, vaak gekaderd wordt in termen van radicalisering. Iets gelijkaardigs zien we gebeuren bij Zwart-Afrikaanse kinderen: hun normaal pubergedrag wordt vaak gekaderd in een gewelddadige cultuur (kijk naar hoe zij voorgesteld worden bijv. in films).
10. (taligheid) EIGEN ANEKNOTE: ik heb me er al vaak op betrappt als een kleuter te spreken tegen mensen die met een accent praten terwijl dit vaak hoger opgeleide mensen zijn dan ik.
11. (cultureel kapitaal) Het gaat ook over cultureel kapitaal: weten wat dat is een universiteit, dat niet in vraag stellen, dat een vanzelfsprekendheid vinden dat kinderen naar de universiteit gaan, heel veel ouders zijn misschien laag geschoold, en zijn daarom heel tevreden dat hun kinderen BSO doen terwijl die kinderen het misschien veel beter zouden doen.
12. (gender) Transgenders hebben het niet altijd makkelijk, maar ook leerlingen met een handicap. Transgenders en kinderen met een handicap vinden het soms vreselijk om te sporten omdat ze zich gezamenlijk moeten omkleden. En als het alleen dan is, is het nog goed, want doorgaans worden deze kinderen ook gepest.
13. (financiële middelen) Waar gebeurd verhaal.

14. (slaat op alle identity markers) Dit is een stelling om aan te tonen, dat anders zijn heel breed gaat en dat feitelijk alle leerlingen verschillend zijn van elkaar, dat anders-zijn of diversiteit de norm is; en dat het alle leerlingen willen uniformiseren, standaardiseren om tot goede studieresultaten te komen, dat dat misschien een misvatting is.

15. (cultureel kapitaal) Dit zien we vaak bij kansarme ouders, een soort van onderwijsvijandigheid maar is zeker niet altijd de reden voor de afwezigheid van ouders.